

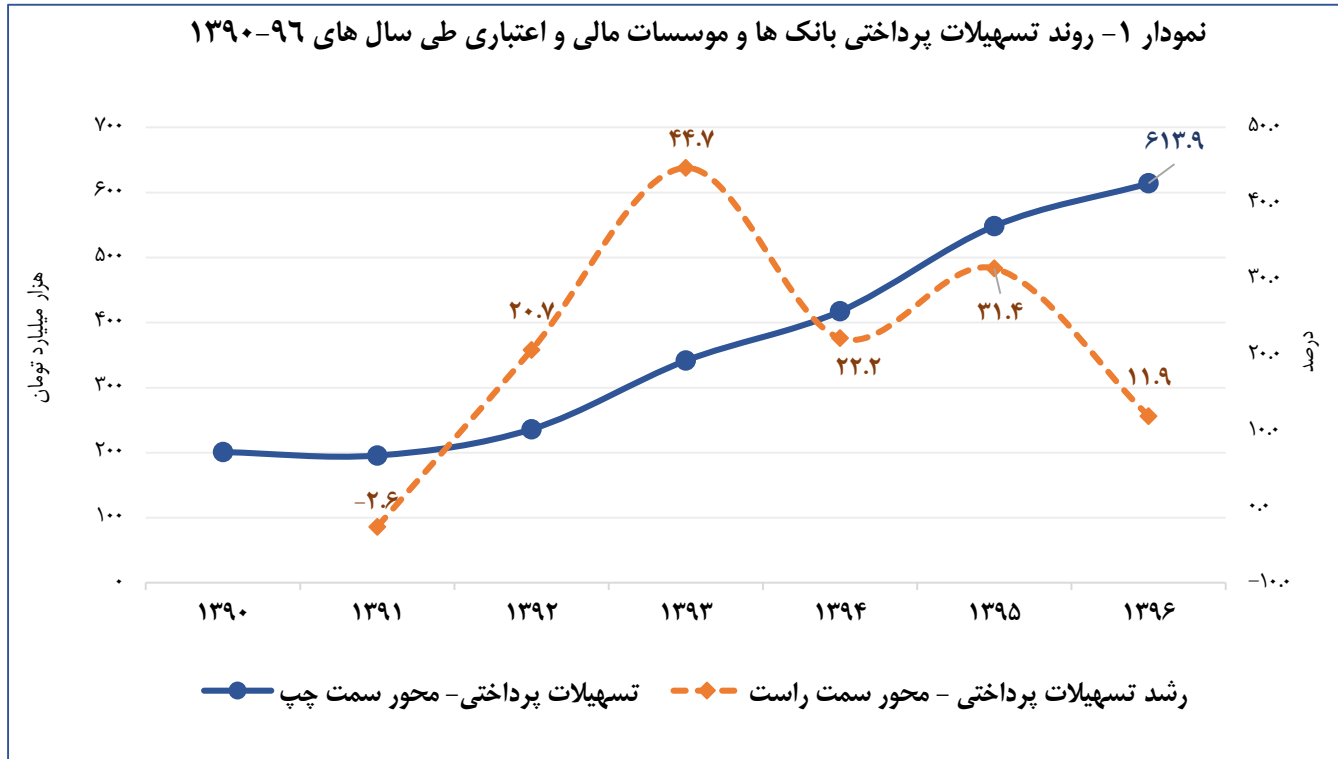
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

تسهیلات پرداختی بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری در سال ۱۳۹۶ و تحولات آن طی سال‌های اخیر

در سال ۱۳۹۶، علیرغم افزایش تسهیلات پرداختی بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری نسبت به سال‌های اخیر، به نظر می‌رسد سرعت اعطای تسهیلات بانکی نسبت به سال‌های ۹۵-۱۳۹۲ کندتر شده است. بر خلاف سال‌های قبل، فاصله قابل توجهی نیز میان رشد اقتصادی و رشد واقعی تسهیلات بانکی در سال ۱۳۹۶ مشاهده نمی‌شود. در سال ۱۳۹۶، ترکیب تسهیلات پرداختی تغییراتی داشته؛ به گونه‌ای که از سهم بخش‌های کشاورزی، صنعت و معدن و مسکن و ساختمان کاسته شده و به سهم بخش‌های خدمات و بازرگانی که نسبتاً زودبازده‌تر هستند، افزوده شده است. در ادامه؛ روند تسهیلات پرداختی بانک و موسسات مالی و اعتباری طی سال‌های اخیر با جزئیات بیشتری مورد بررسی قرار می‌گیرد.

رشد تسهیلات پرداختی بانک ها طی سال های ۱۳۹۰-۱۳۹۶

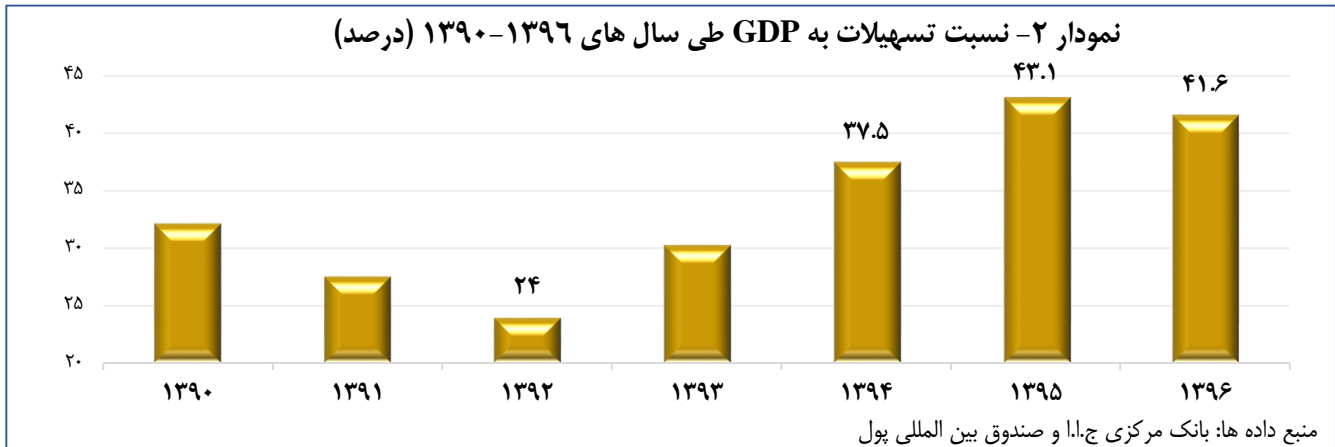

تسهیلات پرداختی بانک ها و موسسات مالی و اعتباری در سال ۱۳۹۶، معادل ۶۱۳,۹ هزار میلیارد تومان بوده که نسبت به سال ۱۳۹۵ حدود ۱۲ درصد رشد داشته است.

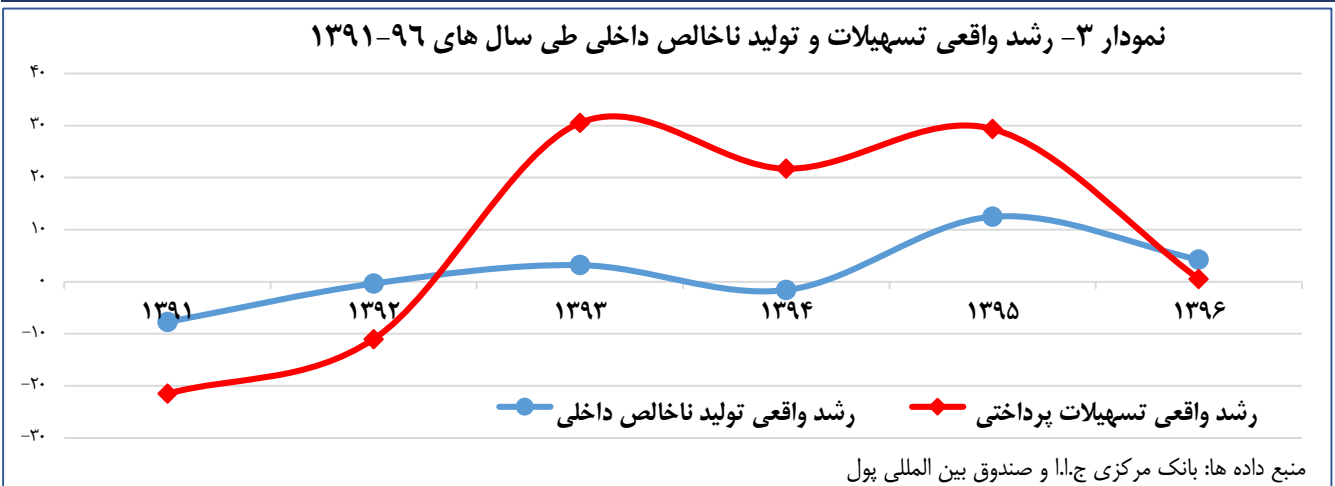
آمارها نشان می دهد اگرچه طی سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۶ روند تسهیلات پرداختی بانک ها صعودی بوده، اما در سال ۱۳۹۶ سرعت پرداخت تسهیلات توسط بانک ها تا حدی کند شده است. به طوری که رشد ۱۲ درصدی تسهیلات پرداختی سال ۱۳۹۶ از نرخ رشد تسهیلات بانک ها طی چهار سال اخیر نیز پایین تر بوده است.

LOAN

نسبت تسهیلات به GDP طی سال های ۱۳۹۰-۱۳۹۶

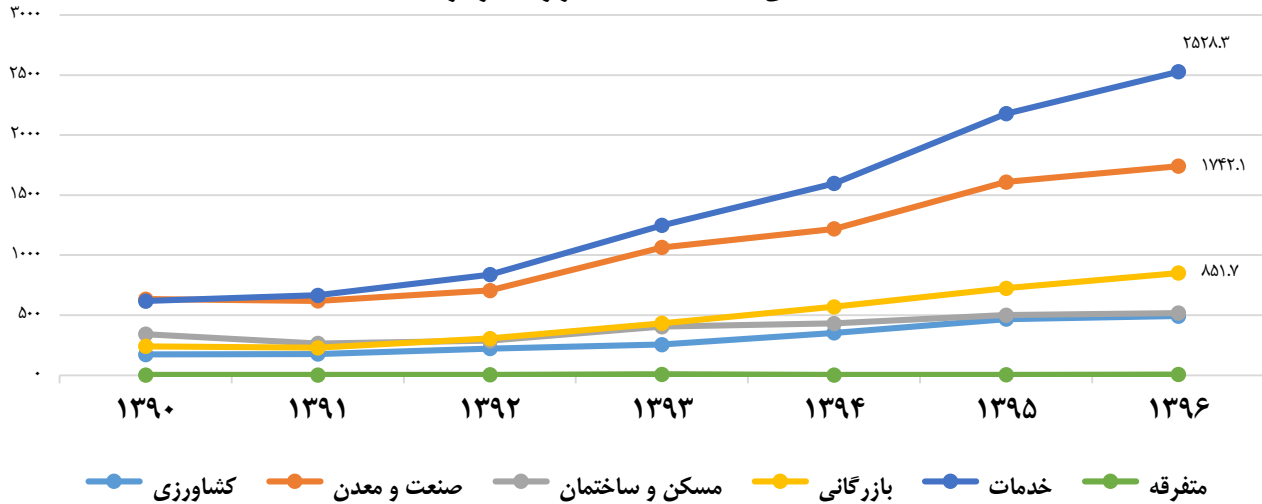
نسبت تسهیلات پرداختی به GDP در سال ۱۳۹۶ حدود ۴۲ درصد بوده است. به این معنا که به ازای هر ۱۰۰ واحد ارزش افزوده ایجاد شده، ۴۲ واحد تسهیلات اعطا شده است؛ البته باید وقفه زمانی میان پرداخت تسهیلات و اثرگذاری آن در بخش تولید را نیز در نظر گرفت. نسبت تسهیلات به GDP طی سال های ۱۳۹۴-۱۳۹۶ به طور قابل توجهی نسبت به سال های قبل از آن افزایش یافته است.

مقایسه رشد واقعی تسهیلات و رشد واقعی تولید ناخالص داخلی نشان می دهد، از سال ۱۳۹۳ تسهیلات پرداختی سیستم بانکی با سرعت بیشتری نسبت به تولید ناخالص داخلی افزایش یافته است. این روند در سال های بعد هم ادامه داشته، اما به مرور شکاف میان سرعت افزایش تسهیلات و سرعت رشد تولید ناخالص داخلی کمتر شده؛ تا اینکه در سال ۱۳۹۶ سرعت رشد تسهیلات و رشد اقتصادی به طور قابل ملاحظه ای به هم نزدیک شده است (نمودار ۳).

تسهیلات اعطایی به هر یک از فعالیت های اقتصادی

نمودار ۴- تسهیلات پرداختی بانک ها و موسسات اعتباری به هر یک از بخش های اقتصادی طی سال های ۱۳۹۰-۱۳۹۶ (هزار میلیارد ریال)

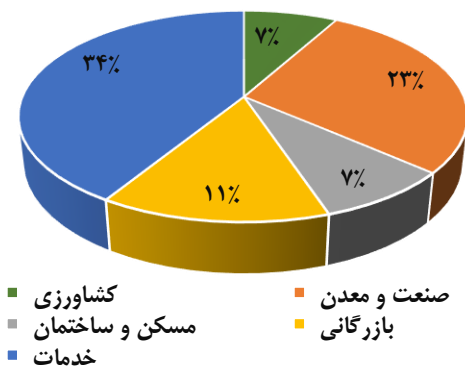

مطابق نمودار فوق، در سال ۱۳۹۱ تسهیلات پرداختی به اغلب بخش های اقتصادی (به جز خدمات و کشاورزی) کاهش یافته، اما از سال ۱۳۹۲ روند اعطای تسهیلات به تمامی بخش ها صعودی بوده است.

به نظر می رسد بخش خدمات طی سال های ۱۳۹۰-۱۳۹۶ بیشترین تحولات را به لحاظ دریافت تسهیلات بانکی داشته است؛ به گونه ای که تسهیلات پرداختی به این بخش در این مدت، به طور متوسط سالانه ۲۶ درصد رشد کرده است.

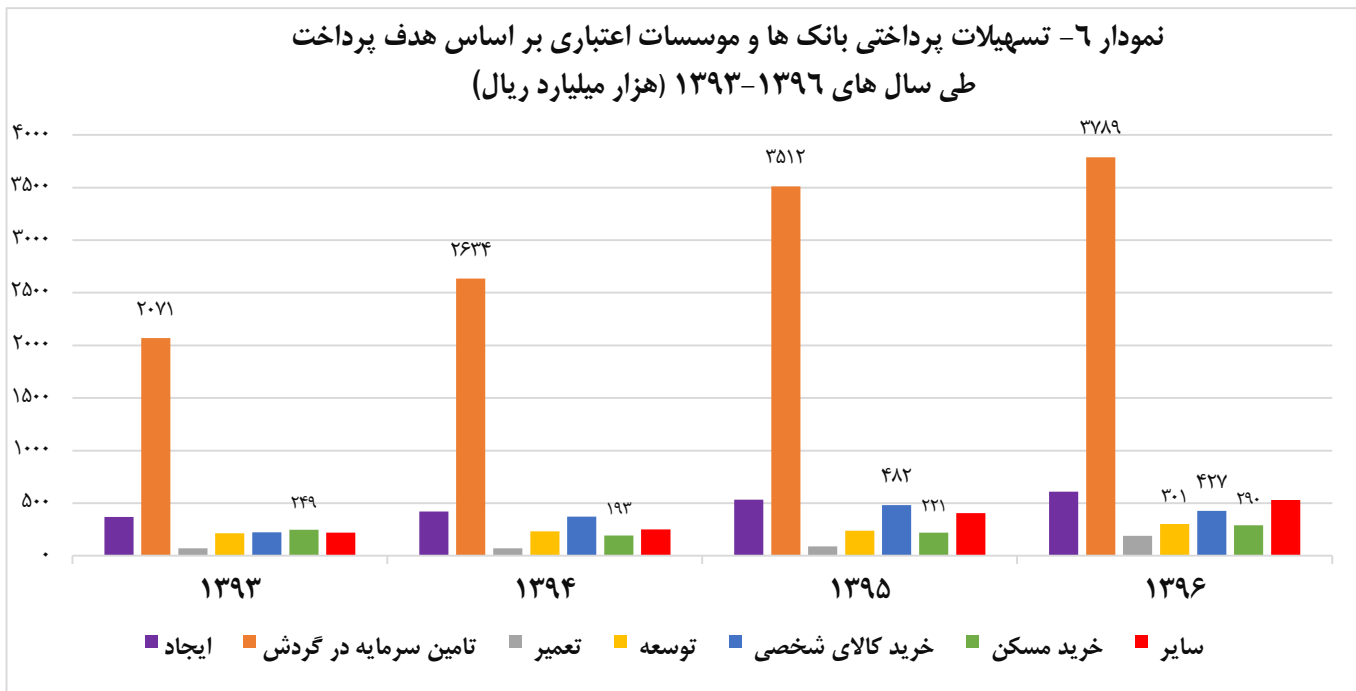
تسهیلات پرداختی به بخش بازرگانی، کشاورزی و صنعت و معدن نیز به ترتیب به طور متوسط سالانه ۲۳ درصد، ۱۹ درصد و ۱۸ درصد رشد داشته اند. تسهیلات پرداختی بخش مسکن که از سال ۱۳۹۳ دستخوش تحولاتی شده، طی سال های ۱۳۹۰-۱۳۹۶ به طور متوسط سالانه ۷ درصد رشد کرده است.

نمودار ۵- ترکیب تسهیلات پرداختی سال ۱۳۹۶ بر اساس بخش های اقتصادی

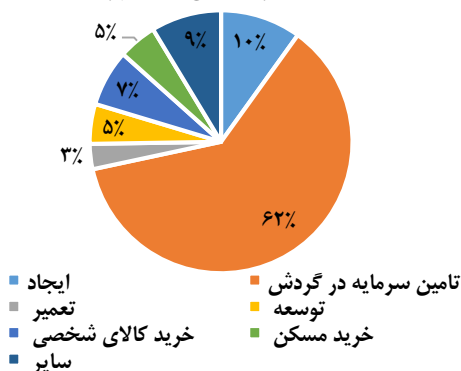
در سال ۱۳۹۶، حدود ۵۷ درصد تسهیلات اعطایی بانک ها به بخش های خدمات (۳۴٪) و صنعت و معدن (۲۳٪) پرداخت شده است. سهم بخش صنعت و معدن تغییر قابل ملاحظه ای نسبت به سال ۱۳۹۵ نداشته است، اما سهم بخش خدمات تقریباً ۲ واحد درصد افزایش پیدا کرده است. به طور کلی، از سهم بخش های کشاورزی، صنعت و معدن و مسکن و ساختمان کاسته شده و به سهم بخش های خدمات و بازرگانی که نسبتاً زودبازده تر هستند، افزوده شده است.

هدف از دریافت تسهیلات

مطابق نمودار فوق، تسهیلات پرداخت شده توسط بانک‌ها برای تامین سرمایه در گردش بنگاه‌ها طی سال‌های ۱۳۹۳-۱۳۹۶ همواره در حال افزایش بوده است. تسهیلات برای سایر اهداف نیز روند مشابهی داشته، اما در سال ۱۳۹۶، تسهیلات مربوط به خرید کالای شخصی با ۱۱,۳ درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۹۵ همراه بوده است. تسهیلات اعطا شده با هدف تعمیر به طور متوسط بیشترین رشد را در سال ۱۳۹۶ داشته و بیشتر از دو برابر شده است. بعد از آن، تسهیلات اعطا شده با هدف خرید مسکن ۳۲ درصد رشد را داشته که در مقایسه با رشد سال‌های قبل جهش نسبتاً قابل توجهی را تجربه کرده است. تسهیلات پرداختی برای توسعه واحدها نیز با ۲۶ درصد رشد به ۳۰۱ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۶ رسیده است.

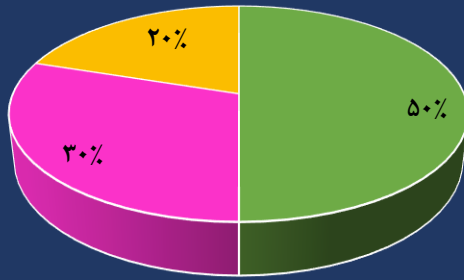
نمودار ۷- ترکیب تسهیلات پرداختی سال ۱۳۹۶ بر اساس هدف پرداخت

در سال ۱۳۹۶، همچنان بخش عمده تسهیلات با هدف تامین سرمایه در گردش واحدها پرداخت شده است. اما سهم این نوع تسهیلات با ۲,۳ واحد درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۹۵ به ۶۳ درصد از کل تسهیلات پرداختی بانک‌ها رسیده و از سرعت افزایش آن به مراتب کاسته شده است. سهم تسهیلات خرید کالای شخصی نیز با ۱,۸ واحد درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۹۵ به حدود ۱۰ درصد رسیده است. تسهیلات پرداختی با هدف تعمیر با ۱,۴ واحد درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۹۵ سهم ۳,۱ درصدی از کل تسهیلات اعطایی سال ۱۳۹۶ داشته اند.

تسهیلات اعطایی به شرکت های دانش بنیان

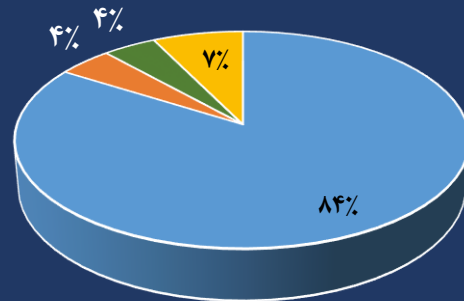
نمودار ۸- مشارکت هر یک از بانک های در پرداخت تسهیلات به شرکت های دانش بنیان در سال ۱۳۹۶

- بانک خصوصی شده
- بانک های خصوصی و موسسات مالی و اعتباری
- بانک های دولتی

در سال ۱۳۹۶، مجموعاً حدود ۳,۷ هزار میلیارد تومان تسهیلات از طریق بانک ها و موسسات مالی و اعتباری به شرکت های دانش بنیان پرداخت شده که حدود ۵۳ درصد از آن توسط بانک های خصوصی شده، حدود ۳۰ درصد توسط بانک های خصوصی و موسسات مالی و اعتباری و مابقی توسط بانک های دولتی پرداخت شده است. حدود ۵ درصد از این تسهیلات توسط بانک صادرات (حدود ۱۰۴ میلیارد تومان) و بانک ملت (حدود ۹۷ میلیارد تومان) اعطا شده است.

نمودار ۹- مانده مطالبات غیر جاری و جاری تسهیلات پرداختی به شرکت های دانش بنیان در پایان ۱۳۹۶

- مانده جاری
- مانده سررسید گذشته
- مانده معوق
- مانده مشکوک الوصول

مانده تسهیلات پرداختی به این نوع شرکت ها در پایان اسفند ۱۳۹۶ معادل ۴,۶ هزار میلیارد تومان بوده که از این مقدار، حدود ۱۶,۱ درصد (معادل ۷۳۴ میلیارد تومان) مطالبات غیرجاری است. از مجموع مطالبات غیرجاری نیز حدود ۴۵,۶ درصد مشکوک الوصول است.

در پایان اسفند ۱۳۹۶، مانده تسهیلات پرداخت شده به ۱۰۰۸ شرکت دانش بنیان، برای ۱۴۰ شرکت به مطالبات غیرجاری تبدیل شده است.